

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2016/205151_OV
Zaaknummer: 16.0430.52

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V.

**Pagina
1/11**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Besluit

1. Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan moet ACM voor iedere netbeheerder afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor) en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina¹) vaststellen.
2. ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 (hierna: zevende reguleringsperiode). Dit besluit stelt de x-factor en rekenvolumina vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT).
3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstukken 2 en 3 bevatten de procedure van totstandkoming en het wettelijk kader van dit besluit. Hoofdstuk 4 bevat de kostensoorten waar ACM de θ niet op toepast. Hoofdstuk 5 bevat de uitkomsten van het toetsingskader van de begininkomsten en in hoofdstuk 6 staat het dictum verwoord.
4. ACM heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. Bijlage 1 bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens om te komen tot vaststelling van de x-factor. Bijlage 2 bevat de rekenvolumina die ACM met dit besluit vaststelt. ACM verwijst naar de internetpagina van ACM, www.acm.nl, voor de berekeningswijze van de x-factor en de rekenvolumina. Deze bijlagen zijn een integraal onderdeel van onderhavig besluit.

2. Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. Voorafgaand aan dit besluit heeft ACM, bij besluit van 30 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205075 de methode vastgesteld, als bedoeld in artikel 41, eerste en tweede lid, van de E-wet. De in dit besluit opgenomen x-factor en de rekenvolumina zijn met toepassing van deze methode berekend.
6. De financiële data die de basis vormen voor de berekening van de x-factor worden in belangrijke mate ontleend aan de reguleringsdata die TenneT desgevraagd aan ACM heeft aangeleverd. ACM heeft de meest recente reguleringsdata ontvangen op 28 april 2016, aangevuld met data over niet-gebenchmarkte kosten die op 13 september 2016 zijn ontvangen door ACM.

¹ De rekenvolumina representeren de verwachte afzet van de netbeheerder.

Besluit

7. De gehanteerde gegevens en de berekening van de x-factor (zie Bijlage 1) zijn op 7 oktober 2016 (x-factormodel) en op 14 oktober 2016 (GAW model) voor een feitelijke controle aan TenneT voorgelegd. ACM heeft van TenneT op 12 oktober 2016 (x-factormodel) en op 19 oktober 2016 (GAW model) enkele opmerkingen ontvangen die niet tot aanpassingen van de GAW-waarden hebben geleid.
8. ACM merkt op dat de x-factor en de rekenvolumina gewijzigd kunnen worden, indien na het nemen van onderhavig besluit blijkt dat de gehanteerde gegevens en/of aannames onjuist of onvolledig zijn.

3. Wettelijk kader

9. De wetgever heeft ACM belast met de taak een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd. Jaarlijks stelt ACM in tariefbesluiten de maximumtarieven vast die TenneT in rekening mag brengen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transporttarieven samenhangen met het onderhavige besluit en met de methode tot vaststelling van de x-factor, en van de rekenvolumina voor TenneT. ACM hecht hier aan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.
10. De methoden tot vaststelling van de x-factor en van de rekenvolumina voor TenneT zijn vastgelegd in een separaat methodebesluit. Voor de zevende reguleringsperiode heeft ACM deze twee (rekenkundige) methoden vastgelegd in het besluit van 30 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205075. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41 van de E-wet:
“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt:
a. ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
b. voor elke taak, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de

Besluit

4/11

methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

2. Ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, is het eerste lid, onderdeel a, van overeenkomstige toepassing voor vaststelling van de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

11. ACM stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van TenneT periodiek de x-factor en de rekenvolumina vast en stelt met dit besluit de hoogte van de x-factor en de rekenvolumina vast door de methode uit het methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste lid en tweede lid, onderdelen a en c, van de E-wet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. [...]*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.*

2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.”

12. TenneT zendt jaarlijks aan ACM een voorstel voor de tarieven die zij ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Daarbij neemt TenneT de bij onderhavig besluit door ACM vastgestelde x-factor en rekenvolumina in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p,

Besluit

en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:

- het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
- de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
- het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,
- de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1},$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;

f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

h. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;

i. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.”

Besluit

13. ACM stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van elektriciteit voor TenneT vast (hierna: tarievenbesluit)². Dit tarievenbesluit bevat de transporttarieven die afnemers van het (extra)hoogspanningsnetwerk ten hoogste dienen te betalen.
14. Sinds 1 juli 2011 is ACM bevoegd om de begininkomsten van een netbeheerder aan te passen wanneer de begininkomsten afwijken van het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.³ Deze bevoegdheid is vastgelegd in artikel 41c, vierde lid, van de E-wet. Dit artikel luidt:
*"4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van Tlt-1, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is."*⁴

6/11

4. Toepassing θ

15. Dit hoofdstuk bevat een opsomming van de kostensoorten die ACM tot de niet-gebenchmarke kosten rekent en bevat een toelichting over hoe ACM de hoogte van deze kostensoorten vaststelt.
16. Zoals beschreven in paragraaf 8.2.3. van het methodebesluit past ACM de parameter voor de statische efficiëntie alleen toe op kosten die in de efficiëntiemeting zijn opgenomen. In randnummer 223 van het methodebesluit heeft ACM aangekondigd dat zij in het x-factorbesluit nader kan uitwerken welke kostensoorten tot de niet-gebenchmarke kosten behoren. Op deze kostensoorten wordt de θ dus niet toegepast.
17. In het methodebesluit heeft ACM al opgenomen dat de volgende kostensoorten niet betrokken zijn in de efficiëntiemeting: de kosten voor inkoop energie en vermogen, de kosten van gebouwen en terreinen, planningskosten en de kosten van de immateriële vaste activa. Ook op de marktfaciliteringskosten, kosten voor systeemtaken (voor zover deze niet vallen onder de 40% van de beheerskosten die worden toegekend aan de systeemtaken), netwerkplanningskosten, compensatievergoedingen aan landeigenaren, kosten voor zakelijk recht overeenkomsten, belastingen en heffingen (zoals precario) en voorzieningen dubieuze debiteuren wordt geen θ toegepast.

² Artikel 41c, eerste lid, van de E-wet.

³ Stb. 2010, nr. 810.

⁴ Dit artikel verwijst naar artikel 41b, eerste lid, onderdeel d van de E-wet.

Besluit

18. De niet-gebenchmarkte kosten zijn zoveel als mogelijk gebaseerd op feitelijke data zonder gebruik te maken van schattingen, waarbij maximale zekerheid is verkregen over de betrouwbaarheid van data. Zo is voor de planningskosten 2012-2015 een controleverklaring van een externe accountant beschikbaar over de kosten tot het moment van afgeven van de vergunning om de activa te realiseren.
19. Daar waar ACM niet over feitelijke data over de niet-gebenchmarkte kosten binnen een bepaalde activacategorie beschikt, heeft zij gebruik gemaakt van aannames, extrapolaties en verdeelsleutels om deze kostensoorten op een zo aanvaardbaar mogelijke wijze te schatten. Deze aannames, extrapolaties en verdeelsleutels zijn tot stand gekomen op basis van de vereisten die ACM heeft gesteld aan de door TenneT aangeleverde niet-gebenchmarkte kostendata.
20. Eén van deze kostenposten waarbij ACM een verdeelsleutel heeft gebruikt zijn de planningskosten. De planningskosten zijn alle kosten die TenneT voor een project maakt tot aan het moment van vergunningverlening. ACM heeft met TenneT besproken hoe TenneT de planningskosten waarvoor feitelijke data beschikbaar zijn kan extrapoleren naar de totale activawaaarde. Hier kwam uit dat 9,1% van de totale activawaaarde voor de periode 2012-2015 wordt aangemerkt als planningskosten. Deze berekening is gecontroleerd door een accountant.
21. Deze 9,1% van de activawaaarde bevat ook de kosten voor afdeling grondzaken en milieueffectrapportages die wél zijn opgenomen in de efficiëntiemeting.⁵ Aangezien deze kosten gemeten zijn in de benchmarkstudie, past ACM de θ wel op deze kosten toe. Om dit te kunnen doen isoleert ACM de kosten voor deze twee kostensoorten per activacategorie van de planningskosten en telt deze weer bij de gebenchmarkte activawaaarde op.

7/11

⁵ Frontier Economics, Sumicsid en Consentec, 30 oktober 2012, Cost Reporting Guide (Call C) e3GRID2012 PROJECT, versie 1.1

Besluit

5. Begininkomsten 2016

22. In het methodebesluit heeft ACM het kader neergelegd om te bepalen of zij gebruik maakt van haar bevoegdheid - als bedoeld in artikel 41c, vierde lid van de E-wet - om de begininkomsten gelijk te stellen aan de efficiënte kosten. Het toetsingskader voor de begininkomsten bestaat uit drie toetsen: de toepassingsvoorwaarde, de aanleidingstoets en de redelijkheidstoets. De uitkomsten van deze toetsen volgen uit het x-factormodel. Dit is uitgewerkt in Bijlage 1 van dit besluit.
23. De toepassingsvoorwaarde houdt in dat er een verschil bestaat tussen de inkomsten op basis van de wettelijke formule en de verwachte efficiënte kosten in het beginpunt. Uit het x-factormodel volgt dat er een verschil is van EUR 38.171.784 voor transporttaken en EUR 9.166.710 voor systeemtaken. Hiermee is aan de toepassingsvoorwaarde voldaan.
24. Er is aan de aanleidingstoets voldaan als er bij de netbeheerders sprake is van een over- of onderrendement. Er is sprake van een overrendement wanneer de inkomsten hoger zijn dan de verwachte werkelijke kosten (incl. een redelijk rendement). Van onderrendement is sprake wanneer de inkomsten lager zijn dan de verwachte werkelijke kosten (incl. een redelijk rendement). Uit het x-factormodel volgt dat de inkomsten EUR 47.338.494,- lager zijn dan de verwachte werkelijke kosten. Hiermee is aan de aanleidingstoets voldaan.
25. Als ACM aanleiding ziet om de begininkomsten aan te passen, toetst zij als laatste nog of deze aanpassing redelijk is. Wanneer het gelijkstellen van de begininkomsten aan de verwachte efficiënte kosten de over- of onderrendementen verkleint dan acht ACM de aanpassing redelijk. Na het gelijkstellen is het verschil tussen de verwachte efficiënte kosten en de werkelijke kosten EUR 0. Het verschil is dus kleiner dan het over- of onderrendement. Daarom acht ACM de aanpassing redelijk.
26. Op basis van bovenstaande stelt ACM de inkomsten vast op basis van de verwachte efficiënte kosten.

Besluit

6. Dictum

28. De Autoriteit Consument en Markt maakt gebruik van haar bevoegdheid als bedoeld in artikel 41c, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 om de begininkomsten van TenneT TSO B.V. gelijk te stellen aan de verwachte efficiënte kosten. De begininkomsten van TenneT TSO B.V. zijn gelijk aan EUR 434.278.484.
29. De Autoriteit Consument en Markt stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. vast op 1,19 per jaar op basis van de gegevens in Bijlage 1 bij dit besluit.
30. De Autoriteit Consument en Markt stelt de rekenvolumina als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. vast overeenkomstig met Bijlage 2 van dit besluit.

Den Haag,
Datum: 1 november 2016

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

mr. P.C.M.Bijlenga
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In het bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Besluit

Bijlage 1 Overzicht parameters x-factor en resultaten

Bijlage bij besluit van 1 november 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205151_OV

In onderstaande tabel staan de parameters die ten grondslag liggen aan de x-factor. De parameters zijn geordend overeenkomstig de formules uit Bijlage 1 van het besluit van 30 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205075.

Parameters transport- en systeemtaken		
$WACC_{2016}^{re\acute{e}l}$	%	4,3%
$WACC_{2021}^{re\acute{e}l}$	%	3,0%
$WACC_{nieuw,2016}^{re\acute{e}l}$	%	3,6%
$WACC_{nieuw,2021}^{re\acute{e}l}$	%	3,0%
Theta (EHS en HS) t/m 2021		0,958
Frontier shift	%	0,8%
Begin- en eindinkomsten transporttaken		
Begininkomsten transporttaken 2016	EUR, pp 2016	434.278.484
- onderdeel transporttaken: beheer EHS-netten	EUR, pp 2016	99.781.810
- onderdeel transporttaken: schatting energie en vermogen transport EHS-netten	EUR, pp 2016	38.077.861
- onderdeel transporttaken: beheer HS-netten	EUR, pp 2016	263.579.713
- onderdeel transporttaken: schatting energie en vermogen transport HS-netten	EUR, pp 2016	32.839.100
Eindinkomsten 2021	EUR, pp 2021	434.495.667
$x_{2017,...,2021}$ (afgerond)		1,19

10/11

Besluit

Bijlage 2 Overzicht rekenvolumina

Bijlage bij besluit van 1 november 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205151_OV.

In onderstaande tabel staan de rekenvolumina voor TenneT voor de zevende reguleringsperiode, de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021.

11/11

Afnemers EHS (220-380 kV)	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	41
kW gecontracteerd per jaar	1.358.794
kW max per maand	11.773.948

Afnemers EHS (220-380 kV) maximaal 600 uur per jaar	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	0
kW gecontracteerd per jaar	77.992
kW max per week	957.988

Afnemers HS (110-150 kV)	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	155
kW gecontracteerd per jaar	14.367.525
kW max per maand	149.433.064

Afnemers HS (110-150 kV) maximaal 600 uur per jaar	Rekenvolume
Vastrecht transportdienst per jaar	0
kW gecontracteerd per jaar	415.268
kW max per week	3.330.080